

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egység szerint.

A nyílt tér sora 1 korona.

Az intelligencia.

A népesség egyik osztályát sem viselte meg annyira a háboru, mint ahogy az intelligenciát, a szorosabban vett művelt társadalmat: a magasabb szellemi képzettségűeket.

A közvetlen, harctéri szenvedésekből minden rend, rang egyformán kivette a részét, a háboru ebben is demokratikus volt és a golyó nem válogatós, ugyancsak szedte áldozatait az egyszerű nép, a polgárság, a középosztály és felső tízezrek köréből. A statisztika könnyen kimutathatná, hogy nem volt különbség; mindenegyképpen odaadta a maga arányos százalékat a háboru molochjának, halottakban, rokkantakban, csonkákban, betegekben.

Az is kétségtelen, hogy a békekötés után a polgári életben való visszahelyezkedés minden élethivatásnál bizonyos nehézségekkel fog csak megtörténhetni, mégis a munkás, földmives iparos, kereskedő, általában a gyakorlatibb életpályák emberei könnyebben fogják abbamaradt munkájukat folytatni, mint pl. a bírósági ügyvéd, a tanár, a tanító, a hivatalnok, általában az elméleti foglalkozásban lévők.

Ezeket jobban megtörte a háboru, nem csak azért, mert tisztí minőségükönél fogva a nagyobb kötelesség és felelősség súlyát sokszor majdnem lehetetlen viszonyok között hordták, hanem főleg azért, mert mint lélekben pallérozottabbak, erősebb lelki megrázkódásokkal viselték a háboru minden erkölcsi viszásságát is. Ezek az ideg emberek, beteg idegekkel fognak hazajönni, ezek a tudás emberei megrokkant tudással fognak hazajönni. Kapát, kaszát, kalapácsot, rőföt forgatni a fronton jártak épúgy fognak tudni, mint annakelőtte, de a kiváltképpenn szellemi foglalkozásokat ugyanazzal a higgadtsággal, türelemmel, aprólékoskodó figyelemmel vé-

gezni, ahogy azt eddig szoktuk, majdnem lehetetlennek tetszik.

Most nem akarunk szólni ennek a társadalmi osztálynak azokról a tagjairól, akiket még tanulmányaik közben ért a háboru, s akik soha többé az iskola a könyvek mellé nem tudnak visszatérni: ezek a háboru igazi rokkantjai.

De nem annyira a front háboruja tette tönkre az intelligenciát, mint inkább az itthoni, a frontmögötti. Magára vessen elsősorban ez az osztály, hogy míg legjobbjait a háboru emésztette, itthon maga nem volt elég öntudatos, komoly, hogy érdekeit megvédje, igaz, hogy abban a tülekedésben, melyek itthon tanúi voltunk és vagyunk, a lelki műveltség emberei jobb izlésűk, nemesebb, emberibb, hazafiasabb gondolkodásuk miatt nem tudtak részt venni, de az egyszerűbb lelki struktúrája osztályoknak így ők lettek a kizsároltjai, rabszolgái.

Ahogy drágább lett a kenyér, a burgonya, a hus ugyanúgy vagy ugyabban emelkedett a munkás bére, a cipő, a ruha s minden ipari és kereskedelmi cikk ára. A termelő, kicsiny és nagy, jó idején gondoskodott, hogy ugyanannyi terményért, mint háboru előtt, most is megkapja ugyanazt az árut. Egy pár liba s egy pár csizma állottak és megállottak egymással a drágulási versenyt, amennyiért adták azt, annyit kértek azért, s az árdragító termelők, iparosok és kereskedők között, kik nem győztek egymásra licitálni, csak az intelligencia maradt tétlen, huzta háboru előtti, vagy garasokkal megtoldott jövődelmét s tett ezek és amazok kiuzsorázottja. Így állott elő az az állapot, hogy míg a kereseti ágak itthon maradt művelői a háboru alatt meggazdagodtak, vagy legalább is bírják a versenyt, az intelligencia koldusbotra jutott, az élet legalsó vonalára csu-

szott le, lerongyolódik éheznek eladósodik,

Igy lett, hogy egy utca-seprőnek fizetése van, mint egy tanárnak és egy grájzeros bolt, vagy baromfi udvar tulajdonosa lenni több, mint a VI. fizetési osztályba tartozni.

Itt az ideje, hogy az intelligencia ennek a hallatlan és áldatlan helyzetnek tudomására ébredjen és vele szemben akarjon, tudjon is tenni valamit. Igaz a művelt lélek nagy keresztet, elfinomítja, diszkrétte teszi az embert szégyenlőssé a maga gyengeségének, szegénységének föl-tárásában, igaz, az intellektuális szellem altruista szellem, a magasabb hazafias és erkölcsi szempontok mellett megelégedezik önmagáról, igaz már a régiek tudták, nem a bölcséké a gazdagság s nem a jóké a hatalom, de ami a háboru alatt történt, ez a jobbkat tehetetleneknek mutatja, a nemesebbeket élethetetleneknek.

Járásunk buzgó és bölcs főszolgabírája és községünk vezetősége végre erős kezekkel, eléggé nem magasztalható energiával hozzálátott az árdragító megrendszabályozásához, ennek a munkának nem szabad ellényhulni, félbe maradni. Ismerjük az eszközöket, melyekkel ezek az elemek az ilyen intézkedésekkel szembeállni szoktak. Minden termény és áru elfog tűnni, egyszerre nem lesz semmi. Könyörtelenül fel kell tártani a rejtékeket, piacra hozni a telhetetlen ládafiókok minden akaszkodása ellenére is.

A legértékesebb, erkölcsileg legsúlyosabb nemzetfenlartó osztály, az intelligencia vitális érdeke, az igazság és becsület követelése a haza legszentebb java ez. Csak így lehet, immár a tizenkettedik órában megakadályozni hogy a művelt életpályák osztálya ne váljék az ország, a nemzet koldusává.

A hazát menti meg, aki őket megmenti.

Igazság legyen!

A sajtónak hivatása, sőt kötelessége a közérdeket védeni, de egyúttal oltalmába kell venni a magántulajdont.

Üdvözöljük járásunk erélyes, igazságos és mindenkor a jósan belátás szerinti intézkedő főbírájának azon rendelkezését, hogy végre az uzsora, rabló eladásokat ellenőrizteti, bünteti. A múlt hét vasárnapján a főbíró megbízásából hatósági közeg jelent meg csendőri karhatalommal a piacon és a tulhajtott áron eladni akaró termelőktől áruját elkobozták, őket pedig pénz sőt elzárásra ítélték — ez az intézkedés, mint futó tűz terjedt el a járás egész területén, úgy, hogy ma úgy állunk, hogy piacunk üres, áru az eladó ide nem szállit. Az elemiszer ilyenkor korlátozása maga után vonja a rőfös áru, a cipő és más iparcikkek korlátozását, azoknak a rendes kereskedői haszon beszámításával megállapított árát.

Itt történt mostan a tévedés! A kereskedőket akiket a mai adótörvény szigorúan adóztat, a hatósággal szemben semmi sem védi meg. Igaz, hogy egyes kereskedők félrejelve lelkiismeretüket csak úgy „hasból” vagy egyes személyek után ítélve állapították meg áruikat és így a hatóság bizalmát sőt a vevőközönység türelmét lettek próbára, de általánosságban a lelkiismeretlen kereskedő büntéri, a tisztességeset sújtani, sőt anyagi romlásba taszítani a hatóságnak sem szabad.

A hatóság tulhajtotta rendelkezéseit, mert a kereskedők áruját az előkért számlából 20—25% haszon felszámításával határozta meg. Hát ebből házbért, adót fizetni, ruházkodni, gyerekeket tanítani, vagy esetleg a család más kötelezettségét teljesíteni nem lehet.

Számla szerint még azért sem igazságos megállapítás, mert az egyik kereskedő egy és ugyanazon cikket, egy és ugyanazon gyártól egy évi különbséggel vásárolta az egyik 3 koronáért a másik már 6 koronáért, ha már most az egyiknek 3.70 koronát míg a másik 7.50 koronáért tartozik árusítani. És most itt a komikum! Az olcsó kereskedőtől vesz mindenki, a drágának áruja vagy megmarad, vagy, hogy konkurálni tudjon önöki is 3.70 koronáért kell adni. Tehát ezt igazságosan csak úgy lehet megállapítani, hogy a hatóság a mindenkori napiár alapul vételével a rendes nem a 20—25% felszámításával határozza meg az árát.

Még egy igazságtalanság! Ha a hatóság közege a kereskedőt kötelezni tudta arra, hogy 25% ha-